

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

ХИМИЯ ЖӘНЕ ХИМИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ ХИМИИ И ХИМИЧЕСКОЙ ТЕХНОЛОГИИ
FACULTY OF CHEMISTRY AND CHEMICAL TECHNOLOGY

1150 жыл

Әл-Фарабидің мерейтойы

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 6-9 сәуір 2020 жыл

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 6-9 апреля 2020 года

MATERIALS

International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 6-9, 2020

**ARTEMISIA ALBIDA WILLD ӨСІМДІГІНІҢ ФИТОХИМИЯЛЫҚ ҚҰРАМЫНЫҢ
БИОЛОГИЯЛЫҚ АКТИВТІЛІГІН АНЫҚТАУ**

Кемелбек М., Сырайыл С., Мұқатай Ү.
Жетекшілер: Жұбанова А.А., Росс С.А., Жеңіс Ж.
ал-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
moldir.kemelbekk@gmail.com

Түйін сөздер: *Artemisia albida* Willd , дәрілік өсімдік, эндем.

Қоршаған ортамыздағы табиғи қосылыстар адамзаттың тіршілік әрекетінде өте маңызды рөл атқарады, олар қоректік көздер, энергия көздері және олардан әр түрлі ауруларды емдейтін адам ағзасына залалсыз дәрі дәріліктерді өңдеп жасауға болады. Елімізде жалпы емдік қасиеттері бар өсімдіктердің 500 түрі дәрілік өсімдік болып тіркелген. Шетелдік және отандық ғылыми еңбектерге қарай отырып *Artemisia* (жусан) өсімдігінен бөліп алынған ерекше құрылымы бар сесквитерпен лактон және басқа биологиялық белсенділігі жоғары заттардың, қақырықты азайту, жөтелді жеңілдету, қан айналымын жақсарту, тамаққа тәбет ашуға, асқазан бүріп ауырғанда; Аяқ астынан дене құрысып, қалтырап діріл пайда болғанда, бауыр, көкбауыр ауырғанда, суық тигенде, ұйқы қашқанда, аяқтағы көктамыр бадырайып шығып кетіуіне, іштегі паразит құрттарды түсіруге және әр түрлі бактерияға қарсы әсер көрсететін, қатерлі ісік ауруын алдын алуды қамтамасыз ететін биологиялық белсенді заты бар өсімдік болып табылды. Қазақстанның барлық жерінде – шөл-шөлейтті далада, таулы жерлерде өсетін 81 түрі кездеседі. Қазіргі таңда Қазақстанда жусан түрлерінің 15% ғана зерттелген. Сондықтан, отандық фармакологиялық әсері бар дәрілік заттардың түрлерін көбейтіп, фармацевтикалық өндіріс мұқтаждығын арттыру мақсатында, *Artemisia* өсімдігінің *Artemisia albida* Willd түрі қарастырылды.

Зерттеу жұмысында *Artemisia albida* Willd түрі Шығыс Қазақстан облысында өсетін өсімдігінің ауада кепкен бүтін бөлегіне алғаш рет зерттеу жұмыстары жасалынып, *Artemisia albida* Willd өсімдігінің ылғалдылығы (6.1%) , күлділігі (7.4%), экстрактивті заттардың құрамы (80% этанолдағы 51.4%), органикалық қышқылдар (1.53%), кверцетин бойынша флавоноидтардың сандық мөлшері (0.096%) және макро- микроэлементтер (кремний, кальций, темір, хром, мырыш, кобальт, алюминий, магний) анықтау жұмыстары жасалынды. Сонымен бірге *Artemisia albida* Willd өсімдігіне қағазды және жұқақабатты хроматография, бағаналы хроматография және т.б, әдістерді пайдалана отырып биологиялық белсенді жоғары жаңа зат алуға дейін жалғасады.

**СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ХИМИЧЕСКОГО СОСТАВА ЭКСТРАКТОВ ИЗ
ПЛОДОВ НЕКОТОРЫХ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ РОДА CRATAEGUS**

Кусаннова К.М.
Научный руководитель: к.х.н., ст. преп. Литвиненко Ю.А.
Научный консультант; PhD, ст. преподаватель Ихсанов Е.С.
Казахский национальный университет им.аль-Фараби

В статье рассмотрен химический состав неполярных фракции некоторых видов растений рода боярышник (*Crataegus*). Род боярышник (*Crataegus*) относится к подсемейству яблоневых (*Maloideae*Focke) семейства розоцветных (*Rosaceae*Juss). В состав рода боярышник входит около 1500 видов, распространенных в умеренно теплых и субтропических областях северного полушария, главным образом в Северной Америке.

СЕКЦИЯ 7
**ОРГАНИКАЛЫҚ МАТЕРИАЛДАРДЫҢ ХИМИЯСЫ МЕН ХИМИЯЛЫҚ
 ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ ЗАМАНАУИ МӘСЕЛЕЛЕРІ (МАГИСТРАНТТАР ҮШІН)
 СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ ХИМИИ И ХИМИЧЕСКОЙ ТЕХНОЛОГИИ
 ОРГАНИЧЕСКИХ МАТЕРИАЛОВ**

Абдулетип Д.Т., Жанмуханбетова А.А. РАЗРАБОТКА БИОРАЗЛАГАЕМЫХ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ КРАХМАЛА И ЕГО ПРОИЗВОДНЫХ	186
АРЫСТАН А.Ж. ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКИЕ СВОЙСТВА НЕФТИ ЗАПАДНОГО КАЗАХСТАНА И ИЗУЧЕНИЕ ВЛИЯНИЯ НА НИХ ДЕПРЕССОРНЫХ ПРИСАДОК.....	186
Бектурганова У.Ж., Рахым А.Б., Әбдіраш Ф.К. ПРИМЕНЕНИЕ ШАМОТНОЙ ГЛИНЫ ДЛЯ ОЧИСТКИ ВОДНЫХ РАСТВОРОВ ОТ ИОНОВ МЕТАЛЛОВ	187
Зейтенгазина Ж.Р. КӨМІРДЕН АЛЫНҒАН ГУМИНДІК ЗАТТАРЫМЕН ШАЙЫНДЫ СУЛАРДЫ ТАЗАЛАУ	188
Кемелбек М., Сырайыл С., Мұқатай Ү. <i>ARTEMISIA ALBIDA</i> WILLD ӨСІМДІГІНІҢ ФИТОХИМИЯЛЫҚ ҚҰРАМЫНЫҢБИОЛОГИЯЛЫҚ АКТИВТІЛІГІН АНЫҚТАУ	189
Қусайнова К.М. СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ХИМИЧЕСКОГО СОСТАВА ЭКСТРАКТОВ ИЗ ПЛОДОВ НЕКОТОРЫХ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ РОДА <i>CRATAEGUS</i>	189
Қайрушева Д.С. ПОЛИАКРИЛ ҚЫШҚЫЛЫ МЕН БЕНТОНИТ САЗЫ НЕГІЗІНДЕ КРИОГЕЛЬДЕРДІ СИНТЕЗДЕУ ЖӘНЕ ОНЫҢ СОРБЦИЯЛЫҚ ҚАБІЛЕТІН БАҒАЛАУ	190
Манабаева А.М. ИЗУЧЕНИЕ УГЛЕВОДОРОДНОГО СОСТАВА ЭКСТРАКТОВ БУРЫХ УГЛЕЙ.....	191
Оңалбек Г.С., Асқапова Б.А. УСТОЙЧИВОСТЬ ПОЛИМЕРСОДЕРЖАЩИХ ГИДРОСУСПЕНЗИИ МАГНИТНЫХ ГЛИН.....	192
Полатхан А.А. РАЗРАБОТКА ТЕХНОЛОГИИ ПОЛУЧЕНИЯ НЕФТЯНЫХ ПРИСАДОК НА ОСНОВЕ ЭТИЛВИНИЛАЦЕТАТА	192
Рахматуллаева Д. ИЗУЧЕНИЕ УСЛОВИЙ НАНЕСЕНИЯ АНТИБАКТЕРИАЛЬНЫХ ПОКРЫТИЙ НА ПОВЕРХНОСТЬ ШОВНЫХ МАТЕРИАЛОВ	193
Salkhay A.K., Smagulova I.A., Bakirova B.S. POLYMER-METAL COMPLEXES BASED ON PALLADIUM(II), IRON(III) CHLORIDES AND POLYVINYLPIRROLIDONE.....	194
Сарсенғали П.С. ПРИМЕНЕНИЕ ПОЛИМЕРНЫХ ГИДРОГЕЛЕЙ НА ОСНОВЕ АКРИЛОВЫХ МОНОМЕРОВ ДЛЯ ОЧИСТКИ СТОЧНОЙ ВОДЫ	195
Сырайыл С., Кемелбек М. <i>ARTEMISIA SCHRENKIANA LEDEV</i> ӨСІМДІГІНІҢ ФИТОХИМИЯЛЫҚ ҚҰРАМЫНЫҢ БИОЛОГИЯЛЫҚ АКТИВТІЛІГІН АНЫҚТАУ. 196	